

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	14. 06. 2019
L.dz.	zał.
Podpis

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, 11.06.2019 r.

PSZ.II.431.18.2019

Pan Marcin Tobisz
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej
os. Wzgórze 57a
27-530 Ożarów

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym przeprowadzonej w dniach 16-17 maja 2019 r. w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Ożarowie.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, w następującym składzie:

1. **Pani Anna Krupa - Pawłowska** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 314/2019 z dnia 13.05.2019 r. – Inspektor kierujący zespołem inspektorów;
2. **Pani Anna Konieczna** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 315/2019 r. z dnia 13.05.2019 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 122 i 122 a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018, poz. 998 ze zm.).

Zakres kontroli:

- 1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.**
- 2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.**
- 3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.**
- 4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.**

Kontrolą objęto stan aktualny na dzień kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na podstawie których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości.

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Ożarowie jest jednostką organizacyjną powiatu opatowskiego, wykonującą zadania w zakresie systemu pieczy zastępczej. Placówka przeznaczona jest na 14 miejsc (w tym 12 miejsc socjalizacyjnych i 2 miejsca interwencyjne). Organem założycielskim placówki jest Powiat Opatowski.

Placówka posiada REGON: 365245517 oraz NIP: 863 17 00 314.

Adres placówki to os. Wzgórze 57 a, 27-530 Ożarów.

Dyrektorem placówki jest Pan Marcin Tobisz, który posiada kwalifikacje i spełnia wymagania określone w art. 97 ust. 3 ustawy.

Placówka działa w oparciu o Statut oraz Regulamin Organizacyjny. Statut Placówki został wprowadzony Uchwałą Nr XXIV.50.2016 Rady Powiatu w Opatowie z dnia 26 października 2016 r. W § 3 pkt 4 Statutu wskazano, że placówka przeznaczona jest *„dla dzieci powyżej 10 r.ż. legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności, wymagających specjalistycznych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii oraz wymagających wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych”*. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa tj. art. 105 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej opiekę nad dziećmi o indywidualnych potrzebach sprawuje placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego. Placówka opiekuńczo-wychowawcza w Ożarowie jest placówką typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi i zgodnie z art. 95 ust. 1 w/w ustawy umieszczane w niej mogą być dzieci powyżej 10 r.ż. wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Wątpliwości budzi również zapis § 6 pkt 1, w którym wskazano, że *„placówka podejmuje starania dla wyszukania rodziny adopcyjnej lub rodziny zastępczej”*, gdy powrót dziecka do rodziny naturalnej jest niemożliwy.

Poszukiwanie rodzin adopcyjnych oraz rodzin zastępczych jest kompetencją innych jednostek wskazanych w ustawie. Placówka podejmuje jedynie działania zmierzające do umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub adopcyjnej. W związku z powyższym zapisy w Statucie wymagają zmian z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa.

Regulamin Organizacyjny Placówki wprowadzono Uchwałą Nr 61.75.2016 Zarządu Powiatu w Opatowie z dnia 2 września 2016 r. W ostatnim czasie, zarówno Statut, jak i Regulamin Organizacyjny nie były zmieniane.

W trakcie kontroli, w placówce umieszczonych było 16 wychowanków, w tym 3 rodzeństwa (1 - dwuosobowe, 1- czterosobowe, 1 - pięciosobowe). Wychowankowie byli w wieku od 6 do 20 lat (dziecko 6-letnie zostało umieszczone w placówce wraz ze starszą siostrą).

Spośród dzieci przebywających w placówce sześcioro to półsieroty. Dzieci pochodzą z następujących powiatów: opatowski - 7, tarnogórski – 5, jastrzębski – 1, grójecki - 1, olkuski -1, starachowicki - 1. Należy zwrócić uwagę, że wyłącznie połowa dzieci na 14 miejsc w placówce pochodzi z powiatu opatowskiego, natomiast pozostałe 7 dzieci pochodzi z innych województw, co może utrudniać prowadzenie pracy z rodzinami w celu powrotu dziecka do rodziny.

Poprzednimi miejscami pobytu dzieci były: dom rodzinny – 11 oraz rodzina zastępcza – 5. Wszystkie przebywające w placówce dzieci zostały umieszczone w niej na podstawie postanowień sądu.

W 2018 r. placówkę opuściło 5 wychowanków, z czego 1 wychowanek usamodzielniał się i powrócił do rodziny, 2 wychowanki powróciły do matki biologicznej, 2 wychowanków zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej. Natomiast w 2019 r. do dnia kontroli placówkę opuściło 2 usamodzielnionych wychowanków.

Wśród 16 wychowanków na dzień kontroli w placówce przebywało 2 pełnoletnich, którzy zgodnie z art. 37 ustawy mogą przebywać w placówce za zgodą dyrektora, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 r. ż., jeżeli kontynuują naukę.

Podczas kontroli dokonano oględzin pomieszczeń placówki, z których sporządzono protokół (zał. nr 2) oraz przeprowadzono rozmowę z 10 wychowankami, którzy w większości pozytywnie wypowiadali się nt. pobytu w placówce. Uwagi zgłaszane przez wychowanków podczas rozmowy zostały zawarte w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

1. Przestrzeganie standardu opieki i wychowania.

Całodobową opiekę i wychowanie wychowankom placówki zapewnia kadra, którą stanowi 3 wychowawców, 1 wychowawca – pedagog oraz 4 opiekunki dziecięce. Wszyscy wychowawcy posiadają kwalifikacje, o których mowa w art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy. W przypadku opiekunek dziecięcych, Dyrektor placówki przedstawił zaświadczenia 3 osób potwierdzające naukę na studiach pedagogicznych i psychologicznych, w związku z koniecznością uzupełnienia kwalifikacji wymaganych na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 98 ust.1 pkt 5 ustawy. Natomiast 1 osoba zatrudniona na stanowisku opiekunki dziecięcej nie posiada wymaganych kwalifikacji.

Zatrudnieni w placówce wychowawcy oraz opiekunki dziecięce spełniają wymagania określone w art. 98 ust. 3 ustawy, co potwierdzają przedstawione do wglądu oświadczenia oraz zaświadczenia lekarskie.

Kadra placówki w roku 2018 i 2019 podnosiła swoje kwalifikację poprzez udział w szkoleniach w ramach projektu pod nazwą „*Blżej rodziny – szkolenia dla kadry systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej*” (zał. nr 3).

W trakcie kontroli analizie poddano zakresy czynności pracowników na stanowisku wychowawcy-pedagoga, wychowawcy i opiekunki dziecięcej. Zakres czynności wychowawcy-pedagoga jest zgodny z zajmowanym stanowiskiem. Natomiast przedstawione do wglądu zakresy wychowawców i opiekunek dziecięcych zawierają zbieżny zakres dotyczący opieki i wychowania m.in. osoby zatrudnione na w/w stanowiskach odpowiadają za całokształt prac pedagogicznych, wychowawczych i gospodarczych związanych z powierzoną grupą wychowawczą. Ponadto w Regulaminie Organizacyjnym Placówki w § 18 wskazano te same zadania dla wychowawcy i opiekuna dziecięcego. Zgodnie z art. 100 ust 1-3 ustawy za pracę z dzieckiem, opracowanie planu pomocy dziecku i realizację zaplanowanych działań odpowiada wychowawca. Opiekun dziecięcy winien wspomagać wychowawców w opiece nad dziećmi. W związku z powyższym zakresy czynności pracowników oraz zapisy w Regulaminie Organizacyjnym w zakresie zadań realizowanych na stanowisku wychowawcy i opiekuna dziecięcego należy zmodyfikować i określić zgodnie z zajmowanym stanowiskiem oraz przepisami prawa.

W Regulaminie Organizacyjnym Placówki (§ 19 i § 22) określono także zadania psychologa oraz pracownika socjalnego. Na dzień kontroli placówka nie zatrudniała w/w specjalistów. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że zadania należące do pracownika socjalnego realizują wychowawcy oraz Dyrektor placówki. Natomiast z rozmów z pedagogiem wynika, że

dzieci wymagające specjalistycznego wsparcia objęte są terapią psychologiczną w ramach współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Ożarowie. W związku z powyższym schemat organizacyjny dotyczący samodzielnych stanowisk pracy zamieszczony w Regulaminie Organizacyjnym jest niezgodny ze stanem faktycznym.

Opieka nad dziećmi w placówce odbywa się według miesięcznego „*Harmonogramu pracy pracowników Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej*”. Zgodnie z § 27 ust. 3 pkt 2 Regulaminu Organizacyjnego, dyżury wychowawców i opiekunek dziecięcych w placówce pełnione są w systemie dwuzmianowym od 8:00 do 20:00 oraz od 20:00 do 8:00. Harmonogram pracy wychowawców opracowuje dyrektor, w razie konieczności harmonogram jest na bieżąco modyfikowany.

Z analizy harmonogramów za miesiąc marzec i kwiecień 2019 roku wynika, że zdarzały się sytuacje, gdy wychowawcy i opiekunki dziecięce rozpoczynali pracę od godziny 10:00 lub 12:00, natomiast nocna zmiana kończyła się o godzinie 8:00. W takich sytuacjach opiekę nad wychowankami przebywającymi w placówce sprawował Dyrektor, co jest zgodne z art. 99 ustawy.

Opiekę w godzinach nocnych, zgodnie z harmonogramem sprawują zazwyczaj 2 osoby, tj.: wychowawca oraz opiekunka dziecięca. W wyjątkowych sytuacjach osoby te są wspomagane przez innych pracowników placówki. Zgodnie z Rozporządzeniem MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej § 11 ust. 2 w godzinach nocnych opiekę sprawuje co najmniej 1 osoba pracująca z dzieckiem. Osoby sprawujące opiekę w porze nocnej dokonują w ciągu nocy cztery obchody, co odnotowują w „*Zeszycie dyżurów nocnych*” (zał. nr 4). Obchody odbywają się o godzinie 22:00, 24:00, 2:00, 4:00 i 6:30.

Osoby kontrolujące zwróciły uwagę na usytuowanie pokoju wychowawców, który znajduje się na parterze budynku i jest oddzielony od pokoi mieszkalnych wychowanków, znajdujących się na piętrze klatką schodową zamykaną na dole i górze przeciwpożarowymi drzwiami, które tłumią dźwięki. Poinformowano Dyrektora, o konieczności przeniesienia pokoju wychowawców na piętro budynku, aby wychowawca bądź opiekun dziecięcy sprawujący dyżur szczególnie w porze nocnej miał bezpośredni wgląd na to co dzieje się na piętrze oraz był dla wychowanków dostępny.

W ramach opieki i wychowania w placówce prowadzony jest „*Dziennik placówki*” oraz „*Dziennik zajęć*”.

„Dziennik placówki” (zał. nr 5) prowadzony jest w formie zeszytu, w którym zawarte są zwięzłe opisy na temat przebiegu dnia i zdarzeń jakie miały miejsce (np.: wyjście wychowanków do szkoły, udział młodszych wychowanków w zajęciach plastycznych, telefon wujka do wychowanka, wizyta u lekarza, wykonywanie czynności porządkowych w placówce, kłótnia między wychowankami, odwiedziny rodziców, powroty z urlopowania i in.).

„Dziennik zajęć” prowadzony jest na dany rok szkolny i zawiera: rozkład zajęć w dni nauki i dni wolne od zajęć; plan pracy ze wskazaniem celów długoterminowych, ogólnych i szczegółowych; wykaz wychowanków; kontakty z rodziną; kontakty ze szkołą; oceny szkolne oraz tygodniowe założenia wychowawcze i realizacje planu (zał. nr 6).

Zasady pobytu, wyjść i zajęć wychowanków w placówce zostały wprowadzone Zarządzeniem nr 4.2017 z dnia 9 stycznia 2017 r. Dyrektora Placówki. W „Regulaminie wyjść oraz zajęć wychowanków Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Ożarowie” stanowiącym załącznik nr 1 do w/w zarządzenia (zał. nr 7) wskazano, że wychowankowie w wieku od 6 do 13 r.ż. mogą przebywać poza terenem placówki pod opieką wychowawcy będącego na dyżurze lub stażysty – opiekuna. Osoby kontrolujące zwróciły uwagę, że zapis w Regulaminie dotyczący opieki stażysty - opiekuna jest niezgodny z art. 98 ust. 1 ustawy i należy go zmienić.

Wychowankowie w wieku od 14 do 18 r.ż. w czasie wolnym od zajęć szkolnych za zgodą wychowawcy mogą samodzielnie opuszczać placówkę. Warunkiem opuszczenia placówki przez wychowanków jest odnotowanie tego faktu w „Zeszycie wyjść”, który zawiera: imię i nazwisko dziecka, datę wyjścia, godziny nieobecności w placówce, miejsce pobytu, podpis wychowanka oraz podpis wychowawcy, który zezwala na wyjście (zał. nr 8). Z analizy wpisów w zeszycie wynika, że wychowankowie najczęściej wychodzą do sklepu, do znajomych, na trening, do fryzjera, do siostry, na dwór, boisko, na tańce, do pracy. W Regulaminie nie wskazano, do której godziny wychowankowie mogą przebywać poza placówką. Z rozmów z wychowankami wynika, że w dni wolne od nauki wyjścia poza placówkę są możliwe do godziny 19:00.

Jeśli wychowanek nie wróci na ustaloną godzinę, na którą się wypisał u wychowawcy, obowiązkiem wychowawcy jest ustalenie gdzie przebywa. Jeśli wychowawca nie może ustalić tych danych do godz. 20:00, to po tej godzinie informuje policję, dyrektora, kuratora o samowolnym opuszczeniu placówki przez wychowanka.

Pełnoletni wychowankowie zgodnie z Regulaminem mogą samodzielnie opuszczać placówkę i przebywać poza nią po wcześniejszym ustaleniu z dyrektorem placówki oraz wychowawcą. Obowiązkiem pełnoletniego wychowanka jest wypisanie oświadczenia, w którym określa dokąd się udaje, na jak długo i kiedy wróci.

Podczas rozmów z osobami kontrolującymi wychowankowie potwierdzili znajomość zasad wyjść. Zwrócili jednak uwagę, że chcieliby zmienić zasady tak, aby osoby poniżej 14 r.ż. za zgodą wychowawcy mogły samodzielnie wracać do placówki ze szkoły, która znajduje się w pobliżu, ponieważ muszą czekać do określonej godziny na świetlicy szkolnej na wychowawcę pomimo, że zajęcia lekcyjne kończą wcześniej.

Przekazano Dyrektorowi informację, aby wraz z zespołem wychowawczym rozważył kwestię umożliwienia dzieciom powrotów do placówki biorąc pod uwagę poziom ich rozwoju i samodzielności.

„Regulamin wyjść oraz zajęć wychowanków Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Ożarowie” określa również plan dnia wychowanków zarówno w dni nauki szkolnej, jak i w dni wolne.

„Regulamin pobytu wychowanka w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Ożarowie” stanowiący załącznik nr 2 do Zarządzenia Dyrektora (zał. nr 9) określa zasady do jakich przestrzegania jest zobowiązany każdy wychowanek przebywający w placówce. W Regulaminie wskazano, że w dniu przybycia do placówki każdy wychowanek oddaje do depozytu telefon komórkowy oraz określono zasady korzystania z telefonu (w każdą sobotę w godzinach 16-18, w dni świąteczne w godzinach 11-13, o korzystaniu w inne dni decyduje wychowawca, wychowanek może być pozbawiony przywileju korzystania z telefonu za złamanie regulaminu placówki). Z rozmów przeprowadzonych z wychowankami wynika, że starsi wychowankowie powyżej 14 r.ż. dysponują swobodnie telefonami komórkowymi, natomiast młodsi otrzymują telefony o godzinie 17 i o godzinie 22 oddają do depozytu.

Podkreślić należy, że zapisy w „Zaleceniach dotyczących pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej” z dnia 29 września 2015r., wydanych przez Rzecznika Praw Dziecka wskazują w części V pkt. 5, że „dziecko ma prawo do poszanowania jego prywatności (w tym tajemnicy korespondencji) oraz do posiadania własnych, nienaruszanych przez inne osoby pamiątek i osobistych przedmiotów”. Telefon komórkowy w myśl tych zapisów stanowi własność osobistą dziecka. Należałoby w Regulaminie określić, w jakich sytuacjach i na jak długo może nastąpić ograniczenie możliwości korzystania z telefonu przez wychowanków, szczególnie w sytuacjach, gdy korzystanie z niego negatywnie wpływa na funkcjonowanie dziecka w placówce. Nie można jednak pozbawiać dziecka prawa do posiadania rzeczy osobistych. Należy zatem zmodyfikować zapisy dotyczące telefonów komórkowych zgodnie z obowiązującymi w placówce zasadami i poszanowaniem praw dziecka.

W Regulaminie wskazano także obowiązki wychowanków m.in. aktywne uczestniczenie w pracach porządkowych, dbanie o higienę osobistą, przestrzeganie

wyznaczonych dyżurów w kuchni, przestrzeganie zasad oglądania programów telewizyjnych i korzystania z internetu. Zastrzeżenia osób kontrolujących budzą zapisy § 6 - „*wychowanek obowiązany jest do uczestniczenia w zajęciach kulinarnych prowadzonych przez wychowawców*” oraz § 9 - „*wychowanek obowiązany jest do obowiązkowego uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych i zajęciach organizowanych przez wychowawców*”. Zapisy w Regulaminach wzajemnie się wykluczają tj.: w *Regulaminie zajęć* w planach dnia uwzględniono czas wolny do dyspozycji dziecka, a w *Regulaminie pobytu* wskazano na obowiązek uczestniczenia dzieci w zajęciach dodatkowych. Podsumowując stwierdzić należy, że zapisy w/w dokumentach w zakresie obowiązku uczestniczenia przez wychowanków w zajęciach pozalekcyjnych i zajęciach organizowanych przez wychowawców należy zmodyfikować z poszanowaniem prawa dziecka do wypoczynku i czasu wolnego. Czas wolny powinien być zorganizowany zgodnie z zainteresowaniami i wyborem dziecka. Należy także zwrócić uwagę, że w Regulaminach nie określono jakie prawa przysługują wychowankom.

Wszyscy wychowankowie zostali zapoznani z Regulaminami, co potwierdzili podpisami pod dokumentami.

Na dzień kontroli tj. 17.05.2019 r. nie opracowano Regulaminu nagród i kar dla wychowanków placówki. System nagród i kar został wprowadzony po zakończeniu czynności kontrolnych Zarządzeniem nr 7.2019 Dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Ożarowie (zał. nr 10). W dokumencie określono formy stasowanych nagród (np.: pochwała ustana, list do rodziców, dodatkowe wyjazdy i wyjścia, nagrody rzeczowe) i kar (np.: upomnienie, nagana, dodatkowy dyżur porządkowy, odkupienie zniszczonych rzeczy, zakaz wyjścia) oraz wskazano w jakich sytuacjach mają zastosowanie. W dokumencie określono także jakie prawa mają wychowankowie, którzy podlegają karze dyscyplinarnej. Wychowankowie podpisami potwierdzili zapoznanie się z w/w dokumentem. W informacji przygotowanej przez Dyrektora placówki (zał. nr 11) dodatkowo opisano dotychczasowy sposób nagradzania i karania, a także informowania wychowanków o stosowanych środkach wychowawczych. W opinii osób kontrolujących w „*Systemie nagród i kar*” należy doprecyzować przez jaki czas maksymalnie może obowiązywać nakładana na wychowanków kara.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym w placówce działa samorząd wychowanków, który może przedstawiać dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach placówki, w szczególności dotyczące spraw samych wychowanków. Spotkania samorządu są protokołowane (zał. nr.12). Podczas rozmów wychowankowie potwierdzili, że z problemami

mogą się zwracać do Dyrektora, natomiast spotkania społeczności odbywają się rzadko, ponieważ trudno zebrać się jednocześnie wszystkim wychowankom.

Kontrolujący zaproponowali Dyrektorowi, aby wraz z zespołem wychowawczym opracował jeden dokument regulujący wszystkie kwestie związane z wychowankami m.in. kary i nagrody, wyjścia, zasady posiadania telefonu komórkowego, plan dnia, prawa i obowiązki wychowanków, funkcjonowanie samorządu itp. Podczas wprowadzania zmian warto uwzględniać głos społeczności wychowanków.

Jednym z zadań placówki opiekuńczo – wychowawczej jest przygotowanie dziecka do usamodzielnienia. Spośród wychowanków przebywających w trakcie kontroli w placówce: 2 jest pełnoletnich, 1 osiągnie pełnoletniość we wrześniu b.r., 2 ukończy 18 r. ż. w roku 2020. Z uwagi na fakt, że dzieci do placówki były przyjęte od 2017 r. i 2018 r., wyznaczenie opiekunów usamodzielnienia dla wychowanków przygotowujących się do usamodzielnienia, będących w jego trakcie oraz już usamodzielnionych, odbyło się bez zachowania ustawowych terminów. Natomiast indywidualne plany usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków zostały opracowane zgodnie z art. 145 ust. 4 ustawy tj. co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności (zał. nr 1 cz. II pkt. 10).

Dokumenty potwierdzające fakt wyboru opiekuna usamodzielnienia oraz indywidualne programy usamodzielnienia zostały przekazane do zatwierdzenia przez kierowników powiatowych centrów pomocy rodzinie, odpowiednich ze względu na pochodzenie wychowanków. Modyfikacje planów związane były ze zmianą terminu albo opiekuna usamodzielnienia. Najczęstszymi formami wsparcia, udzielonymi głównie przez opiekunów usamodzielnianych wychowanków, jest pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, a także pomoc przy dokonywaniu zakupów celem doposażenia mieszkania.

Spośród dzieci przebywających w placówce czworo sprawia problemy wychowawcze, przejawiające się w negatywnym zachowaniu związanym z nieprzestrzeganiem norm społecznych. Wychowankowie są objęci wsparciem wychowawców i pedagoga w placówce oraz psychologa z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ożarowie. Ponadto wychowankowie przejawiający problemy emocjonalne są konsultowani w poradniach lekarskich.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że zadanie dotyczące przestrzegania standardu opieki i wychowania realizowane jest w sposób prawidłowy z uchybieniami. Uchybienia polegają na:

- zapisach w Statucie Placówki niezgodnych z obecnie obowiązującymi przepisami prawa w zakresie określenia dla kogo przeznaczona jest placówka i jakie pełni zadania,
- braku kwalifikacji jednej osoby zatrudnionej na stanowisku opiekunki dziecięcej wynikających z art. 98 ust. 1 ustawy,
- zbieżnych zapisach w Regulaminie Organizacyjnym oraz w zakresach czynności wychowawców i opiekunek dziecięcych dotyczących opieki i wychowania,
- braku zatrudnienia specjalistów tj. pracownika socjalnego oraz psychologa zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym,
- usytuowaniu pokoju wychowawców w sposób utrudniający zapewnienie właściwej opieki wychowankom,
- zapisie w Regulaminie wyjść odnoszącym, się do przebywania poza terenem placówki dzieci pod opieką opiekuna – stażysty, niezgodnie z art. 98 ust. 1,
- niespójnych i nieprecyzyjnych zapisach w dokumentach określających zasady pobytu, wyjść, organizowanych zajęć, zasad korzystania z telefonu, praw i obowiązków wychowanków w placówce.

2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.

Placówka umożliwia wychowankom utrzymywanie przez nich kontaktów z rodzicami, członkami rodzin i osobami bliskimi. Rodzice i osoby bliskie mają możliwość odwiedzania dzieci w placówce, urlopowania ich do domów rodzinnych, oraz kontaktowania się z nimi telefonicznie. Placówka zachęca rodziców, by utrzymywali z dziećmi jak najczęstsze kontakty, aktywnie uczestniczyli w życiu dziecka. Jedenaście spośród wychowanków ma kontakt z rodzicami i/lub z osobami bliskimi, w tym, w przypadku 4 dzieci jest to kontakt raz w miesiącu lub częściej. Pięcioro wychowanków nie ma kontaktu z rodziną. Informacje o kontaktach odnotowywane są w:

- „Dzienniku placówki” prowadzonym przez wychowawców (np.: wyjazdy na urlopowania/powroty z urlopowania, odwiedziny w placówce);
- w dokumentacji indywidualnej tj.: w kartach pobytu i planach pomocy;
- w zeszycie pn.: „Przerwy w pobycie wychowanków” (zał. nr 13) zawierającym: imię i nazwisko wychowanka oraz osoby obierającej dziecko z placówki, datę odbioru dziecka, miejsce pobytu dziecka oraz podpis osoby odbierającej dziecko;
- odrębnym zeszycie, w którym odnotowywane są kontakty telefoniczne, a także wizyty.

Dziesięcioro spośród wychowanków urlopowanych jest przez rodzinę (rodziców i dalszą rodzinę). Urlopowania odbywają się za zgodą sądu. Z chwilą uzyskania zgody sądu na urlopowanie, placówka informuje pisemnie Ośrodek Pomocy Społecznej/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osoby, która urlopuje dziecko o tym, że w danym okresie dziecko będzie przebywało na ich terenie. Wychowankowie pełnoletni, opuszczając placówkę na jakiś czas, piszą oświadczenie, w którym podają adres pod którym będą w tym czasie przebywać, określają czas nieobecności w placówce oraz deklarują, że powrócą do placówki (zał. nr 14).

Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Zgodnie z art. 136 – 138 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówce winien działać zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, który dokonuje oceny dziecka w celu:

- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Następnie zespół powinien dokonać okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb – nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dziecka poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące. Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka, zespół formułuje na piśmie wniosek dotyczący zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce i przesyła go do sądu.

W placówce działa zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, w skład którego zazwyczaj wchodzi: dyrektor placówki, pedagog, wychowawcy, przedstawiciele Powiatowego Centrum pomocy Rodzinie w Opatowie, Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Adopcyjnego w Kielcach oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ozarowie. Po ocenie sytuacji dziecka, sporządzana jest dla każdego dziecka pisemna informacja (zał. nr 15), która zawiera informacje wymienione w art. 136 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na ostatnim posiedzeniu zespołu, który odbył się w marcu br. omówiono aktualną sytuację

wychowanków, w tym: rodzinną, zdrowotną, szkolną, przeanalizowano potrzeby dzieci oraz dokonano oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej, a także dokonano oceny zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce. Zespół stwierdził, że dalszy pobyt w placówce zasadny jest w przypadku wszystkich wychowanków. Zespół dokonuje okresowej sytuacji dzieci co pół roku. Ponadto odbywają się zespoły w tzw. „trybie pilnym” np. w przypadku przyjęcia dziecka do placówki lub opuszczenia placówki przez wychowanka z powodu usamodzielnienia (zał. nr 16 i zał. nr 17). Pierwsza ocena sytuacji dziecka nowo przyjętego do placówki odbywa się w ciągu 14 dni po umieszczeniu w placówce.

Spośród aktualnie przebywających w placówce dzieci: 5 ma uregulowaną sytuację prawną, z tego 4 zostało zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego, a 1 wychowanka jest pełnoletnia. Aktualnie w placówce przebywa 7 wychowanków, wobec których należało postąpić zgodnie z art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: *dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej składa do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej*).

W związku z powyższym, placówka podjęła następujące działania:

- w przypadku 5 - osobowego rodzeństwa został złożony pisemny wniosek do sądu o wydanie zarządzeń opiekuńczych (zał. nr 18);
- w przypadku jednego wychowanka również złożony został wniosek do sądu o wydanie zarządzeń opiekuńczych (zał. nr. 19). Natomiast jedna wychowanka jest pełnoletnia.

Podsumowując powyższe stwierdzić należy, że prawidłowo dokonywana jest okresowa ocena sytuacji dzieci, w tym zasadność dalszego ich pobytu w placówce.

3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. nr 292, poz. 1720), placówka zaspokaja potrzeby dzieci, poprzez zapewnienie im:

- **pokoje mieszkalnych** - placówka dysponuje łącznie 8 pokojami mieszkalnymi (w tym: 1 pokój trzyosobowy przeznaczony na miejsca interwencyjne znajdujący się na parterze budynku oraz 7 pokoi dwuosobowych usytuowanych na piętrze budynku). Pokoje wychowanków

wyposażone są w podstawowe meble tj.: łóżka, szafki nocne, szafy, komody, stół z krzesłami, wieszaki ściennie. W oknach znajdowały się firanki lub rolety. Łóżka przykryte były kocami, w pojemnikach znajdowała się pościel, w szafach odzież i bielizna. Podczas oględzin w pokojach panował porządek.

W niektórych pokojach zauważono, że wychowankowie w pojemnikach na pościel przechowywali także rzeczy osobiste np.: sprzęt multimedialny, ubrania. Zwrócono Dyrektorowi placówki uwagę na konieczność doposażenia pokoi w odpowiednią ilość mebli, tak aby wychowankowie mogli w nich swobodnie przechowywać swoje rzeczy. Ponadto ściany w pokojach wymagają odświeżenia, a w niektórych pokojach konieczna jest wymiana listew przypodłogowych, o czym poinformowano Dyrektora podczas oględzin placówki.

- łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalet, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny - do dyspozycji wychowanków jest łącznie 8 łazienek, które znajdują się przy każdym pokoju mieszkalnym. Łazienki wyposażone są w prysznic z tekstylną zasłoną, umywalkę, lustro, sedes. W łazienkach wychowankowie przechowują kosmetyki, przybory toaletowe, ręczniki. Ilość, usytuowanie i wyposażenie łazienek zapewnia wychowankom możliwość korzystania z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny. Dodatkowo placówka dysponuje łazienką przystosowaną dla osób niepełnosprawnych.

Miejsce do prania i suszenia rzeczy osobistych dla wychowanków zostało wyodrębnione w osobnym pomieszczeniu na piętrze budynku, w którym znajdowała się pralka, suszarki stojące, suszarka sufitowa, deska do prasowania, kosze na pranie. Z rozmów z wychowankami wynika, że mają wyznaczane tygodniowe dyżury w pralni. Dodatkowe miejsce z pralką i elektryczną suszarką znajduje się w piwnicy budynku, z którego wychowankowie mogą korzystać wyłącznie pod opieką wychowawców. Chemia do prania przechowywana jest w magazynku i wydawana wychowankom wg potrzeb.

- miejsca do nauki - wychowankowie odrabiają lekcje i uczą się głównie w swoich pokojach, wyposażonych w stoły i krzesła. Mają także możliwość odrabiania lekcji i nauki na jadalni, świetlicy, w salonie lub w pokoju wychowawców.

- miejsca do przygotowywania posiłków, zapewniającego odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności - w placówce na parterze budynku znajduje się aneks kuchenny (połączony z jadalnią i salonem), w którym przygotowywane są posiłki. Aneks

wyposażony jest w podstawowe meble kuchenne, naczynia oraz sprzęt AGD m.in.: kuchenka z piekarnikiem, mikrofalą, zmywarka, czajnik elektryczny, czajnik do filtrowania wody. Pomieszczenie utrzymane było w czystości. W aneksie kuchennym stwierdzono brak lodówki. Lodówka umieszczona była w osobnym pomieszczeniu przylegającym do aneksu, w którym przechowywane są także zakupione produkty spożywcze.

- wspólnej przestrzeni mieszkalnej, w której można spożywać posiłki, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku - wychowankowie posiłki spożywają na jadalni mieszczącej się przy aneksie kuchennym, wyposażonej w duży stół z krzesłami. Miejscem spotkań i wypoczynku w placówce jest salon połączony z jadalnią, w którym znajduje się narożnik, fotel, regał z książkami, komoda z grami i zabawkami, telewizor. Czas wolny wychowankowie mogą spędzać w pomieszczeniu znajdującym się w piwnicy zaadoptowanym na świetlicę, w której znajduje się stół do ping ponga, stół do piłkarzyków, tarcza dart. Dodatkową przestrzeń wspólną stanowi korytarz na piętrze budynku, gdzie znajduje się kanapa, stolik, krzesła.

- wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia dziecka i dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów - placówka zapewnia wychowankom 5 posiłków dziennie: śniadanie, drugie śniadanie, obiad, kolację oraz podwieczorek. Posiłki dla wychowanków przygotowywane są w placówce przez wychowawców i opiekunów, na podstawie decyzji Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego znak: NHZ.9020.4.2.2017 z dn. 24.07.2017 r.

Dzienna stawka żywienia na 1 dziecko wynosi 13,00 zł.

Z przeanalizowanego podczas kontroli jadłospisu za okres od 1.04.2019 r. do 20.05.2019 r. wynika, że produkty podawane na śniadanie oraz kolacje są mało zróżnicowane (podawane jest zazwyczaj pieczywo, masło, napój oraz jeden dodatkowy produkt spożywczy np. żółty ser, serek topiony, konserwa mięsna, wędlina, twarożek, paprykarz, parówka z ketchupem). Zdaniem osób kontrolujących posiłki należy urozmaicić zwiększając możliwość wyboru produktów podawanych na śniadania i kolacje.

W dniu kontroli tj. 17.05.2019 r. produkty będące do dyspozycji wychowanków znajdowały się na regałach w aneksie kuchennym (były to: ketchup, paprykarz, sok malinowy, woda, dżem, pasztet, masło, kilka owoców – gruszki, jabłka, ogórek, kompot; w szafkach znajdowały się przyprawy, herbata, cukier, kisiel oraz osobno pieczywo). Osoby kontrolujące zwróciły uwagę Dyrektorowi placówki na niewłaściwy sposób przechowywania otwartych

produktów takich jak masło, paprykarz, dżem czy pasztet, które w opinii osób kontrolujących winny znajdować się w lodówce. Ponadto umieszczenie lodówki w odrębnym pomieszczeniu ogranicza wychowankom dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych i napojów, które powinny być przechowywane w lodówce.

W dniu kontroli tj. 17.05.2019 r. w lodówce znajdowały się m.in. mleko, wędlina, ser biały, serek topiony, sałata, pomidor, ogórek, śmietana, koncentrat pomidorowy, dżem, chrzan, jogurty naturalne, ciasto, winogron, parówki, cytryna. W pomieszczeniu znajdowały się także dodatkowe produkty (m.in. jajka, mandarynki, ziemniaki, banany, chleb, ciastka, woda, ogórki konserwowe, majonez, marchewka, produkty sypkie).

Biorąc pod uwagę fakt, że pomieszczenie jest zamykane na klucz, magazynowane są tam zapasy zakupionej żywności (np. mleka, produkty suche i sypkie) oraz informacje przekazane przez wychowanków, że dostęp do lodówki możliwy jest tylko za zgodą wychowawców uznaje się, że naruszono standardy w zakresie zapewnienia wychowankom dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów.

W związku powyższym poinformowano Dyrektora placówki o konieczności podjęcia bezzwłocznych działań umożliwiających wychowankom swobodny dostęp do produktów znajdujących się w lodówce i bezpieczne przechowywanie produktów.

- dostępu do opieki zdrowotnej, a także produktów leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych wraz z pokryciem udziału środków własnych dziecka – do wysokości limitu przewidzianego w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - wychowankowie mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej w Niepublicznym Zakładzie Leczenia Ambulatoryjnego w Ożarowie, ul. Wysoka 13.

Wychowankowie placówki korzystają również ze specjalistycznej opieki: psychiatrycznej (4), okulistycznej (3), dermatologicznej (3), neurologicznej (2), laryngologicznej (1) oraz jednym przypadkiem z Krajowego Towarzystwa Autyzmu.

W okresie objętym kontrolą 4 wychowanków przebywało w szpitalu. Powody i okresy leczenia szpitalnego zostały szczegółowo opisane w załączniku nr 1 cz. IV.

Dokumentacja medyczna prowadzona indywidualnie dla każdego wychowanka potwierdza objęcie wychowanków odpowiednią opieką zdrowotną. W dokumentacji znajdowały się m.in.: karty leczenia wychowanka, w których odnotowywane są wizyty lekarskie (zał. nr 20), oświadczenia rodziców/opiekunów o wyrażeniu zgody na leczenie i badanie w poradniach specjalistycznych wraz z upoważnieniem dla pracowników placówki

do podejmowania decyzji związanych z leczeniem (za. nr 21), skierowania na badania, karty szczepień, karty leczenia szpitalnego, książeczki zdrowia, wyniki badań lekarskich, zaświadczenia lekarskie.

Na dzień kontroli zaden z wychowanków nie korzystał ze środków spożywczych specjalnego przeznaczenia oraz z diety. Spośród wychowanków 4 przyjmuje leki psychotropowe/uspokajające. Wychowankom podawane są wyłącznie leki przepisane przez lekarzy zgodnie z zaleceniami, co jest odnotowywane w „Zeszycie leków dla wychowanków”, który zawiera: datę, nazwę leku i zalecone dawkowanie. Ponadto każdorazowe podanie leku odnotowywane jest w „Rejestrze wydawanych leków”, który zawiera: imię i nazwisko wychowanka, datę, nazwę leku i jego dawkę, porę podania oraz podpis osoby podającej lek (zał. nr 22).

- dostępu do zajęć wyrównawczych i kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dzieci, a także dostępu do udziału w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych - zajęcia specjalistyczne prowadzone są w placówce przez pedagoga, zarówno w formie indywidualnej, jak i grupowej. Dwóch wychowanków uczestniczy w zajęciach rewalidacyjnych, natomiast troje wychowanków w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych. Zajęcia odbywają się raz w tygodniu lub częściej w miarę potrzeb wychowanków.

Oprócz zajęć prowadzonych przez pedagoga wszyscy wychowankowie mogą uczestniczyć w zajęciach wyrównawczych organizowanych przez wychowawców.

Dodatkowo w zajęciach rewalidacyjnych oraz logopedycznych organizowanych w szkołach przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, uczestniczy dwóch wychowanków, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Placówka organizuje wychowankom różne formy spędzania czasu wolnego m.in.: zajęcia plastyczno-techniczne, zajęcia kulinarne, wycieczki rowerowe, spacer po okolicy, wyjścia na basen, siłownię, do MGOK-u, wyjazdy do kina i na wycieczki, imprezy okolicznościowe, treningi piłki nożnej. Informacje o zajęciach plastyczno-technicznych oraz kulinarnych odnotowywane są w „Zeszytach zajęć”. Zeszyty zawierają: datę, temat zajęć, dane wychowanków, którzy w nich uczestniczą oraz podpis wychowawcy prowadzącego zajęcia. Z analizy wpisów w Zeszytach wynika, że w ramach zajęć plastyczno-technicznych wychowankowie wykonywali m.in. origami z papieru, kwiaty z bibuły, rzeźby z plasteliny, rysunki, stroiki okolicznościowe, lepili z masy solnej. W ramach zajęć kulinarnych wychowankowie pod opieką dorosłych przygotowywali poczęstunki m.in. sałatkę owocową,

cista, babeczki, naleśniki, racuchy, zapiekanki i in. W odrębnym zeszycie odnotowywano informacje o imprezach i spotkaniach okolicznościowych, w których udział brali wychowankowie m.in.: spotkania integracyjne z pozostałymi placówkami z terenu powiatu, szkolne pikniki integracyjne, mikołajki, spotkanie wigilijne, turniej placówek w piłkarzyki stołowe, udział w finale WOŚP, wyjścia do kina i teatru, wyjazd na lodowisko, wycieczki krajoznawcze i in.

Ponadto wychowankowie biorą udział również w zajęciach organizowanych poza placówką: 2 wychowanków uczestniczy w treningach piłki nożnej Klubu Sportowego Alit Ożarów oraz SKS, 1 wychowanek uczęszcza na zajęcia taneczne.

W ubiegłe wakacje 9 wychowanków placówki wzięło udział w zorganizowanym wypoczynku letnim w miejscowości Dąbki. Dzieci pozostające w okresie wakacyjnym w placówce uczestniczyły m.in.: w wycieczkach jednodniowych do Magicznych Ogrodów, Jura Parku Bałtowskiego, Muzeum Wsi w miejscowości Maruszów, wyjazdach do kina w Kielcach i Ostrowcu Św. W czasie ferii zimowych wychowankowie wyjeżdżali na lodowisko, basen, do kina, biblioteki oraz uczestniczyli w zajęciach organizowanych przez wychowawców na terenie placówki. W tegoroczne wakacje planowany jest wyjazd dla wychowanków do miejscowości Brenna.

- odzieży, obuwia i innych przedmiotów osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawek odpowiednich do wieku rozwojowego dziecka, środków higieny osobistej, podręczników, pomocy i przyborów szkolnych - wszyscy wychowankowie placówki posiadają odpowiednią ilość odzieży, bielizny i obuwia. Systematycznie zaopatrywani są w niezbędne elementy garderoby dostosowane do indywidualnych potrzeb wychowanków i pory roku. Wychowankowie robią zakupy po ustaleniu wspólnie z wychowawcą, mają możliwość decydowania o wyborze zakupionych artykułów. Starsi wychowankowie zakupów dokonują samodzielnie w miejscowych sklepach, lub razem z wychowawcą przez internet. Średnia kwota przeznaczona na zakupy odzieżowe dla jednego wychowanka w poprzednim roku kalendarzowym wyniosła 450 zł. Dokonane zakupy odnotowywane są w „Karcie odzieżowej wychowanka”. Dodatkowo zakupy odzieży dla wychowanków odnotowywane są w „Zeszycie zakupionej odzieży”, który zawiera datę zakupu, nazwę artykułu, ilość, oraz kwotę oraz w „Zeszycie zakupów 300+”, w którym odnotowano jaką odzież zakupiono wychowankom w ramach Programu Dobry Start.

Odzież, obuwie i bielizna przechowywane są w szafach, w pokojach wychowanków i utrzymane są w czystości. Dodatkowo wychowankowie mogą przechowywać odzież wierzchnią oraz obuwie w szafach przy wejściu do placówki.

Wychowankowie zaopatrywani są w zależności od indywidualnych potrzeb w środki higieny osobistej, tj.: pastę i szczoteczki do zębów, szampony, żele pod prysznic, mydło, maszynki do golenia, płyny do higieny intymnej, antypespiranty, pianki do golenia, chusteczki higieniczne, podpaski. Kosmetyki i środki higieniczne znajdują się w łazienkach wychowanków.

Wszystkie dzieci zostały wyposażone w komplet książek, pomocy i przyborów szkolnych. Odbiór otrzymanych artykułów wychowankowie potwierdzają podpisem w „Zeszycie odzieży, artykułów, chemicznych i przyborów szkolnych”.

W salonie oraz pokojach młodszych wychowanków znajdowały się zabawki odpowiednie do ich wieku rozwojowego.

- kieszonkowego (kwoty pieniężnej do dysponowania dla dzieci pow. 5 r. ż., nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8% z kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy - kieszonkowe przyznawane jest zgodnie z „Regulaminem kieszonkowego dla wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Ożarowie”, utworzonym na mocy Zarządzenia nr 719.2018 Dyrektora Placówki z dnia 11.12.2018 r.

Wszyscy wychowankowie powyżej 5 r. ż. otrzymują, co miesiąc kieszonkowe, którego kwota podstawowa wynosi: dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum - 60 zł, dla uczniów szkoły ponadgimnazjalnej - 70 zł, dla studentów - 80 zł. Kwota kieszonkowego może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu wg kryteriów określonych w dokumencie. Zgodnie z Regulaminem, kieszonkowe może być obniżone tylko do kwoty, o której mowa w § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. W Regulaminie zawarto zapis, że wysokość minimalnej kwoty kieszonkowego nie może być niższa niż 15 zł. Ostateczna kwota kieszonkowego jest uzależniona m.in.: od wyników w nauce, aktywności na rzecz placówki, zachowania wobec innych, dbania o porządek itp.

O przyznaniu kwoty kieszonkowego decyduje dyrektor wraz z wychowawcami podczas posiedzeń w sprawie ustalenia wysokości kieszonkowego, z których sporządzane są *Protokoły* (zał. nr 23). W trakcie kontroli przeanalizowano *Protokoły* za okres styczeń – kwiecień 2019 r., z których wynika, że wychowankowie mieli zwiększane lub obniżane kieszonkowe zgodnie

z regulaminem kieszonkowego. Wychowankowie informowani są przez wychowawców, za co zwiększana/zmniejszana jest kwota kieszonkowego.

Kieszonkowe wypłacane jest wychowankom na podstawie listy wypłat kieszonkowego, na której własnoręcznie potwierdzają jego odbiór (zał. nr 24). Kieszonkowe wychowanków przebywających stale w placówce, zgodnie z informacjami przekazanymi przez Dyrektora przechowywane jest przez wychowawców, co w rozmowach z osobami kontrolującymi potwierdzili wychowankowie. Starsi wychowankowie mogą samodzielnie dysponować całą kwotą kieszonkowego, w przypadku młodszych wychowanków wychowawcy nadzorują gospodarowanie przyznanym kieszonkowym. Wychowankowie wiedzą za co kieszonkowe może ulec zmniejszeniu lub zwiększeniu, podpisami potwierdzili zapoznanie się z obowiązującym „Regulaminem Kieszonkowego”. W opinii osób kontrolujących, w dokumencie należy zawrzeć informacje o sposobie przechowywania kieszonkowego, a wychowankowie powinni pisemnie wyrażać zgodę na przechowywanie pieniędzy przez wychowawców.

- dostępu do nauki, w tym również w szkołach usytuowanych poza miejscowością, w której znajduje się placówka oraz w systemie nauczania indywidualnego oraz opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się placówka, a także pomocy w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych - zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku nr 1 cz. IV wychowankowie placówki uczęszczają do następujących szkół:

- 1 wychowanka do Liceum dla Dorosłych w Zespole Szkół im. Marii Skłodowskiej - Curie w Ożarowie (kl. II);
- 3 wychowanków do Szkoły Branżowej I stopnia w Zespole Szkół im. Marii Skłodowskiej - Curie w Ożarowie (2 – kl. I, 1 – kl. II);
- 1 wychowanek do Technikum w Zespole Szkół nr 2 w Opatowie (kl. I);
- 2 wychowanków do Gimnazjum przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Rozwoju Zespołu Szkół w Ożarowie (kl. III);
- 5 wychowanków do Szkoły Podstawowej przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Rozwoju Zespołu Szkół w Ożarowie (2 - kl. V, 1 – kl. VI, 2 – kl. VIII);
- 1 wychowanka do Przedszkola Publicznego w Ożarowie;
- 3 wychowanków uczy się w szkołach przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Dębnie (kl. III i VI) oraz w Jałowesach (kl. VIII).

Spośród wychowanków 3 posiada orzeczenie o niepełnosprawności, w tym 2 wychowanków orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

W placówce nie ma wychowanków objętych nauczaniem indywidualnym.

W odrabianiu lekcji i bieżącej nauce pomagają wychowankom wychowawcy, opiekunki dziecięce, pedagog, a także starsi wychowankowie pomagają młodszym.

- pokrycie kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką - na dzień kontroli placówka pokrywała koszty zakupu biletów miesięcznych w kwocie 130 zł dla wychowanka dojeżdżającego do Technikum w Opatowie oraz koszty pobytu i wyżywienia 1 wychowanki przebywającej i uczącej się w SOSW w Jałowężach w kwocie ok. 200 zł. Placówka pokrywa także koszty przejazdów wszystkich wychowanków do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką np.: do lekarzy.

Respektowanie praw dziecka.

Wychowankowie są informowani o swoich prawach i obowiązkach po przyjęciu do placówki przez dyrektora i wychowawców. Informacja na temat praw dziecka została zamieszczona na tablicy ogłoszeń. Należy zauważyć, że w Regulaminie Placówki nie zawarto praw dziecka. W innych dokumentach regulujących zasady pobytu w placówce są informacje nt. obowiązków wychowanków, brak natomiast informacji o prawach.

Placówka realizuje swoje zadania przy wsparciu i we współpracy z różnymi instytucjami, w szczególności: szkołami, sądami rodzinnymi i kuratorami, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami zdrowia, poradniami specjalistycznymi, policją, strażą pożarną oraz innymi instytucjami wspierającymi działania placówki.

Z informacji przygotowanych przez Dyrektora wynika, że w realizacji swoich zadań placówka spotyka się z trudnościami związanymi z funkcjonowaniem wychowanków, dostępem do lekarzy specjalistów oraz współpracą z instytucjami działającymi na rzecz dziecka. Szczegółowy opis trudności został zawarty w załączniku nr 1 cz. IV.

Podsumowując, stwierdzić należy, że naruszono standard dotyczący zaspokajania potrzeb dzieci w zakresie dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów zgodnie z § 18 ust. 3 pkt 9 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W pozostałym zakresie zadanie realizowane jest prawidłowo z uchybieniami, które dotyczą:

- niedoposażenia pokoi wychowanków w meble oraz estetyki ścian, które należy odświeżyć oraz wymienić listwy przypodłogowe,
- małej ilości produktów na kolacje i śniadania, z których wychowankowie mogą przygotować sobie posiłek,
- braku zapisu w „Regulaminie Kieszonkowego” o przechowywaniu pieniędzy w depozycie u wychowawców za zgodą wychowanków.

4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą organizacji pracy w placówce oraz indywidualną wszystkich wychowanków przebywających w placówce, o której mowa w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ewidencja wychowanków – dokument prowadzony prawidłowo, zgodnie z zapisami w/w rozporządzenia, zawiera następujące dane: imię i nazwisko wychowanka oraz pesel, datę i miejsce urodzenia, datę przybycia do placówki, miejsce skąd dziecko przybyło (rodzina naturalna/pieczka zastępcza), adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, imiona i nazwiska rodziców/opiekunów prawnych oraz adres ich miejsca zamieszkania, podstawę prawną przyjęcia do POW.

Na dzień kontroli, w ewidencji wpisanych było 32 wychowanków.

Akta osobowe wychowanków – w trakcie kontroli przeanalizowano akta osobowe wszystkich przebywających w placówce wychowanków. Stwierdzono, że dokumentacja dotycząca dzieci jest pełna i zgodna z § 8 ust. 1 pkt 1 – 5 w/w rozporządzenia i zawiera m.in.: postanowienie sądu o umieszczeniu w placówce opiekuńczo – wychowawczej, skierowanie do placówki, potwierdzenie zameldowania, odpis aktu urodzenia dziecka, w przypadku zgonu rodziców/rodzica akty zgonu, zaświadczenie o ustanowieniu opiekuna prawnego, orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego/orzeczenie o niepełnosprawności, informacje z Ośrodków Pomocy Społecznej dotyczące sytuacji rodziny dziecka, dokumentację z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, karty odzieżowe, zgody rodziców na leczenie, protokół przekazania dziecka do

pieczy oraz in. Ponadto w dokumentacji każdego wychowanka jest pisemne powierzenie wychowanka bezpośredniej opiece konkretnemu wychowawcy. W przypadku jednej wychowanki opieka ta została powierzona osobie zatrudnionej na stanowisku opiekunki dziecięcej (zał. nr 25). Zgodnie z art. 100 ust. 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzi i organizuje wychowawca. Dotyczy to również dokumentacji indywidualnej wychowanka (tj. karty pobytu i plany pomocy), która winna być prowadzona przez wychowawcę. Ponadto opiekunka potwierdza prowadzoną przez siebie dokumentację jako wychowawca. Powierzenie dziecka bezpośredniej opiece opiekunce dziecięcej oraz prowadzenie przez nią indywidualnej dokumentacji wychowanki jest naruszeniem zapisów w/w ustawy.

Diagnozy psychofizyczne – opracowane zostały dla wszystkich wychowanków przez pedagoga zatrudnionego w placówce (zał. nr 26). W trakcie kontroli przeanalizowano diagnozy psychofizyczne wszystkich wychowanków i stwierdzono, że zawierają one informacje, o których mowa w § 14 w/w rozporządzenia, tj.: imię i nazwisko wychowanka; źródła informacji w oparciu, o które zostały opracowane; dane osobowe, podstawa prawna pobytu dziecka w placówce, ostatnie miejsce i poziom edukacji szkolnej; opis przebiegu rozwoju fizycznego, emocjonalnego, intelektualnego i społecznego dziecka; opis sytuacji środowiskowo-rodzinnej dziecka z uwzględnieniem: przyczyn kryzysu w rodzinie oraz wpływ tego kryzysu na rozwój dziecka, relacji z jego najbliższym otoczeniem oraz ważnymi dla niego osobami; wskazania dotyczące dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka, pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w odpowiedniej formie pieczy zastępczej o ile nie jest możliwy powrót do rodziny własnej lub usamodzielnienie; wnioski do dalszej pracy z dzieckiem. Część IV i V diagnozy zatytułowana jest tak samo, tj.: *„Wskazania dotyczące dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka, pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w odpowiedniej formie pieczy zastępczej o ile nie jest możliwy powrót do rodziny własnej lub usamodzielnienie; wnioski do dalszej pracy z dzieckiem”*. Natomiast zamieszczone pod poszczególnymi częściami treści – różnią się od siebie. Jednak to w części V uwzględnione zostały wskazania co do dalszej pracy specjalistycznej z dzieckiem. W związku z powyższym należałoby dokonać modyfikacji zapisów obu części tak, by dotyczyły treści, które będą w nich zawarte. W diagnozach brak było dat ich opracowania, co uniemożliwia stwierdzenie czy zostały one opracowane zgodnie z § 14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj.: niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Plany pomocy dziecku – opracowane zostały dla każdego dziecka. Poszczególne obszary planu (np: kontakty z rodziną, sytuacja szkolna, zdrowotna, rodzinna itp.) zostały wpięte w akta osobowe wychowanków, w których znajdowały się inne dokumenty np. świadectwa szkolne, informacje do/z sądu, informacje z Ośrodków Pomocy Społecznej itp. Na plan zatem, poza wpisami wychowawców, składają się również inne dokumenty, co powoduje, że sam plan jest bardzo obszerny i mało czytelny. Ponadto w planach brakuje celu głównego, daty opracowania planu oraz półrocznego podsumowania. Natomiast cele krótko i długoterminowe nie w każdym przypadku są celami, a jedynie zapisami z rozmów czy podjęcia innych działań. W związku z powyższym, plan należy zmodyfikować w taki sposób, by uwzględniał on wytyczne, o których mowa w § 15 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Karty pobytu dziecka – prowadzone są dla wszystkich wychowanków i zawierają wszystkie obszary, o których mowa w § 17 ust. 4 pkt 2 w/w rozporządzenia. Wpisy w poszczególnych obszarach kart są uzupełniane systematycznie tj. nie rzadziej niż raz w miesiącu i odzwierciedlają aktualną sytuację wychowanka (zał. nr 27).

Zgodnie z § 17 ust. 4 ww. rozporządzenia w placówce dla każdego dziecka prowadzona jest również dokumentacja przez pedagoga zatrudnionego w placówce, tj.:

Arkusze obserwacji pedagogicznych - prowadzony dla każdego wychowanka. Dokument zawiera: imię i nazwisko dziecka wiek, informacje o szkole i klasie do której uczęszcza, termin objęty obserwacją (półroczny). Obserwacje prowadzone są głównie na terenie placówki i odnoszą się do konkretnych zachowań wychowanka wskazanych w arkuszu (zał. nr 28).

Karty udziału w zajęciach specjalistycznych - pedagogicznych – pedagog prowadzi dokumentację z zajęć specjalistycznych organizowanych dla wychowanków w formie dziennika zajęć pedagoga, dziennika zajęć z ortografii oraz dziennika z zajęć rewalidacyjnych (zał. nr 29 i nr 30). W zajęciach indywidualnych z pedagogiem uczestniczy 5 dzieci, w zajęciach z ortografii – 3 dzieci i w zajęciach rewalidacyjnych - 1 dziecko.

Pedagog pracuje w oparciu o plan pracy opracowywany na dany rok szkolny (zał. nr 31). Plan uwzględnia m. in.: diagnozowanie sytuacji szkolnej i wychowawczej, a także indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych wychowanków, a także ich możliwości oraz

podejmowanie działań kompensacyjnych, wspierających i profilaktycznych. Plan nie został zatwierdzony przez dyrektora placówki.

Zadanie dotyczące przestrzegania przepisów określających zasady działania placówki realizowane jest prawidłowo z uchybieniami, które dotyczą:

- powierzenia opieki nad jedną wychowanką osobie zatrudnionej na stanowisku opiekunki dziecięcej, co jest niezgodne z art. 100 ust. 1, 2, 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- braku dat opracowania diagnoz, co uniemożliwia stwierdzenie czy zostały one opracowane zgodnie z § 14 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- obszerne i mało czytelne plany pomocy dziecku, brak w nich celu głównego, daty opracowania oraz półrocznego podsumowania. Natomiast cele krótko i długoterminowe nie w każdym przypadku są celami, a jedynie zapisami z rozmów czy podjęcia innych działań, co jest niezgodne z § 15 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ustaień dokonano w oparciu o:

- rozmowę z Dyrektorem placówki, pedagogiem oraz z wychowankami,
- analizę dokumentacji dotyczącej funkcjonowania placówki oraz indywidualnej wychowanków,
- załącznika do kontroli, który stanowi integralną część wystąpienia pokontrolnego, na podstawie, którego dokonano ustaleń,
- oględzin i wizji lokalnej pomieszczeń placówki.

Mając na uwadze powyższe wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

- 1. Zmienić zapisy w Statucie polegające na określeniu faktycznej funkcji placówki zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
- 2. Do opieki nad dziećmi zatrudniać osoby posiadając kwalifikacje, o których mowa w art. 98 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
- 3. Zmienić zapisy w Regulaminie Organizacyjnym Placówki w zakresie zadań realizowanych przez wychowawców i opiekunki dziecięce.**

4. Zmodyfikować zakresy zadań pracowników na stanowisku wychowawcy i opiekuna dziecięcego zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami i przepisami prawa.
5. Zmienić usytuowanie pokoju wychowawców, tak aby wychowankowie mieli zapewnioną właściwą opiekę całodobowo.
6. Zmienić zapisy w Regulaminie wyjść i zajęć wychowanków zgodnie z art. 98 ust. 1 ustawy i wskazówkami zawartymi w niniejszym wystąpieniu.
7. Opracować jeden dokument regulujący wszystkie kwestie związane z wychowankami m.in. kary i nagrody, wyjścia, zasady posiadania telefonu komórkowego, plan dnia, prawa i obowiązki wychowanków, funkcjonowanie samorządu itp. z poszanowaniem praw dziecka oraz z uwzględnieniem uwag zawartych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym. Podczas opracowywania zmian brać pod uwagę opinię społeczności wychowanków.
8. Doposażyć pokoje wychowanków w odpowiednią ilość mebli, odświeżyć ściany i wymienić listwy przypodłogowe.
9. Urozmaicić jadłospisy o produkty spożywcze podawane na śniadania i kolacje.
10. Bezzwłocznie podjąć działania zapewniające wychowankom dostęp przez całą dobę do produktów spożywczych i napojów zgodnie ze standardami, o których mowa w § 18 ust. 3 pkt 9 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej i właściwie przechowywać produkty spożywcze.
11. W Regulaminie Kieszonkowego zawrzeć zapis dotyczący przechowywania kieszonkowego zgodnie z wolą wychowanków wyrażoną na piśmie.
12. Pracę z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzić zgodnie z art. 100 ust. 1 - 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
13. W diagnozach psychofizycznych uwzględniać datę ich opracowania.
14. Zmodyfikować plany pomocy dziecku, zgodnie z § 15 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 197 e i 197 f ustawy, o której mowa, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli zostaną ujawnione rażące zaniedbania lub zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania.

W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcę zastępczego w terminie, o którym mowa, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

.....
Anne Kniepe - Powiatowisko
.....
Anna Kaulenowa.....
(podpisy kontrolujących)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTONRZYSKIEGO

.....
ANNA KULCZYŃSKA
WYDZIAŁU PLANU I SP. ZDROWIA

(zarządzający kontrolę)